

GEEF TERUG AAN DE KEIZER

Overweging tijdens de Communieviering op de 29ste zondag door het jaar A

In 607 v. Chr. had het leger van Babylon Jeruzalem verwoest en het Joodse volk als ballingen weggevoerd. Zeventig jaar duurde deze ballingschap. In 539 v.Chr. werd Babylon verslagen door het leger van de Perzische koning Cyrus. In de lezing van Jesaja wordt Cyrus de gezalfde van de Heer genoemd. Een schokkende titel voor de Joden, want alleen hun koningen en hogepriesters worden gezalfd. Cyrus krijgt deze eretitel alleen voor de bevrijding van het Joodse volk uit de ballingschap! Hij krijgt van God duidelijk te verstaan: 'Ik ben de Heer, en niemand anders!'.

De evangelielezing gaat uiteindelijk ook over de vraag 'Wie is de Heer?' Het gaat over het wel of niet betalen van belastingen aan de Romeinse keizer. De Farizeeën willen Jezus in de val laten lopen. Zij sturen, nogal laf, hun leerlingen naar Hem toe met enkele aanhangers van Herodes. Deze twee groepen mogen elkaar niet. De Farizeeën haten niet alleen de Romeinse bezetters maar ook Herodes omdat die zijn gezag ontleende aan de Romeinse keizer, terwijl de aanhangers van Herodes graag met de Romeinse bezetters samenwerken. Met stroopsmeren benaderen ze Jezus met woorden waar ze niets van menen. Ze stellen de strikvraag: 'Is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer of niet?' Maar Jezus heeft hen door en zegt: 'huichelaars'. Als Hij zou zeggen: 'Ja, het is geoorloofd belasting te betalen aan de keizer', dan zullen de Farizeeën zeggen dat Hij de Messias niet kan zijn, want Die zou het Joodse volk juist van de Romeinse bezetting bevrijden. Als Hij zou zeggen: 'nee' dan zullen de aanhangers van Herodes Hem bij het Romeinse gezag aanklagen als een opstandeling die de revolutie preekt. Maar Jezus zegt geen 'ja' en geen 'nee'. Hij vraagt: 'Laat Mij eens een belastingmunt zien'. Ze laten Jezus een zilveren Romeinse munt zien met daarop de afbeelding van keizer Tiberias en de woorden 'Tiberias, zoon van de goddelijke Augustus'. Caesar werd in het Romeinse Rijk als een godheid vereerd. Voor de Joden is dit afgoderij: het is onmogelijk voor hen de keizer als een god te zien. Dit brengt de vragenstellers in grote verlegenheid. Joden behoren geen Romeins geld op zak te hebben. Jezus zelf heeft helemaal geen munt bij zich. Joodse mensen betalen met kopergeld, waar geen Romeinse afbeeldingen op staan. De tegenstanders van Jezus vallen hier door de mand: ze hebben Romeins geld in hun bezit en gebruiken het voor hun handel. Jezus stelt hen nu de vraag: 'Wiens beeld en opschrift staan op de munt?' Waarop ze niets anders kunnen zeggen dan: 'Van de keizer'. Hierop geeft Jezus Zijn antwoord: 'Geef dan aan de keizer terug wat van de keizer is' En dan voegt Hij zelf hieraan iets nieuws toe, waarom niet gevraagd is: 'en aan God wat van God is'.

Hiermee laat Jezus zien dat het niet gaat om een keuze voor het ene of het andere. Er hoeft geen tegenstelling te bestaan tussen wereldse en godsdienstige verplichtingen. Beide kunnen gerechtvaardigd zijn. Belasting betalen ontslaat de mens niet van zijn plicht om God te dienen en de plicht om God te dienen ontslaat de mens niet van zijn plicht om belasting te betalen aan de overheid. Als wij geen belasting meer zouden betalen dan houdt de maatschappij op te bestaan waarin wij nu leven. We zouden geen gebruik meer kunnen

maken van sociale en culturele voorzieningen als medische zorg, onderwijs, bibliotheken, enz. We kunnen geen beroep meer doen op politie en brandweer, er is geen straatverlichting en er komt geen water meer uit de kraan. Onze verzorgingsstaat zou veranderen in een staat waar het recht van de sterkste zou gelden. Dit is niet wat we willen.

Wat Jezus ons vandaag wil zeggen is dat de rechten van de keizer ondergeschikt zijn aan die van God. De Romeinse munt is van de keizer en die dient men hem terug te geven. Maar wat behoren we aan God te geven?

Wij mensen zijn gemaakt naar Gods beeld en gelijkenis, we zijn Zijn beelddraggers. Wij dienen ons te geven, niet aan een keizer of een afgod (zoals geld of macht), maar aan God. 'Ik ben de Heer en niemand anders'. Het is Gods bedoeling dat wij ons hier op aarde inzetten voor een wereld van vrede en gerechtigheid, om hier op aarde waar te maken de komst van Gods koninkrijk. God werkt en openbaart zich door mensen, zoals de eerste lezing laat zien. Cyrus, die op zich niet in de God van Israël gelooft, wordt door God gebruikt om Zijn volk uit de ballingschap te redden. Alleen God komt alle eer en glorie toe.

Stel nu dat twee andere groepen aan Jezus de vraag hadden gesteld 'Is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer, d.w.z. de overheid? Bijvoorbeeld, superrijken en voorzitters van multinationale ondernemingen die hun vermogens of winsten doorsluizen naar belastingparadijzen en niet of nauwelijks belasting betalen. Dit heeft grote negatieve gevolgen: burgers en kleine ondernemingen betalen de volle mep om de publieke voorzieningen in stand te houden, de rijken worden steeds rijker en de armen steeds armer en de dupe zijn de ontwikkelingslanden. Nu de coronacrisis veel geld kost om de publieke voorzieningen en de economie overeind te houden, rijst de vraag wie dat gaat betalen? Welk antwoord zou Jezus dan geven op de vraag of het geoorloofd is belasting te betalen aan de overheid?

En als wij als consument producten kopen van ondernemingen waarvan wij kunnen weten dat zij de belastingen over hun winsten niet afdragen aan de overheid, maar wegsluizen naar belastingparadijzen? Welk antwoord zou Jezus ons dan geven?

Het is vandaag ook Wereldmissiedag. Dit jaar heeft het als thema: 'Gelukkig de vredestitelers' met aandacht voor de vraag hoe de problemen als honger, armoede, en de coronapandemie in West-Afrika aan te pakken? Schenken aan dit doel is ook geven aan God wat God toekomt voor het heel maken van de wereld. God woont in alle mensen, ook die van over de grens en buiten eigen volk of kerk, zoals de eerste lezing laat zien.

SV